

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 08. januara 2021. godine
Ref. br.:VE 1690/21

**ODLUKA
O OBUSTAVI RAZMATRANJA ZAHTEVA**

u

slučaju br. KO56/20

Podnosilac

Rexhep Selimi i 29 drugih poslanika Skupštine Republike Kosovo

Ocena ustavnosti “radnje predsednika Republike Kosovo od 23. marta 2020. godine, izražene putem konferencije za medije da se ne poštuje i ne izvršava odluka Vlade Republike Kosovo”

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Gresa Caka-Nimani, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija, i
Nexhmi Rexhepi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev su podneli poslanici Skupštine Republike Kosovo: Rexhep Selimi, Yllza Hoti, Liburn Aliu, Fatmire Mulhaxha-Kollçaku, Arbërie Nagavci, Hekuran Murati, Fitore Pacolli, Hajrullah Çeku, Saranda Bogujevci, Jahja Koka, Mefail Bajçinovci, Valon Ramadani, Mimoza Kusari-Lila, Fitim Uka, Shpejtim Bulliqi,

Artan Abrashi, Arbër Rexhaj, Arbëreshë Kryeziu-Hyseni, Labinotë Demi-Murtezi, Alban Hyseni, Gazmend Gjyshinca, Arta Bajraliu, Enver Haliti, Agon Batusha, Dimal Basha, Fjolla Ujkani, Fitim Haziri, Elbert Krasniqi, Eman Rrahmani i Salih Zyba (u daljem tekstu: podnosioci zahteva).

2. Podnosioci zahteva je u postupcima pred Ustavnim sudom Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) zastupala poslanica Arbërie Nagavci.

Predmetna stvar

3. Podnosioci zahteva traže ocenu *“ustavnosti radnje predsednika Republike Kosovo od 23. marta 2020. godine, izražene putem konferencije za medije da se ne poštuje i ne izvršava odluka Vlade Republike Kosovo”*.
4. Podnosioci zahteva tvrde da “radnja” predsednika Republike Kosovo (u daljem tekstu: predsednik) izražena njegovom izjavom na konferenciji za medije (u daljem tekstu: izjava predsednika) predstavlja ozbiljnu povredu Ustava, odnosno stava 2. člana 84. [Nadležnosti predsednika], stavova 3. i 4. člana 4. [Oblik vladanja i podela vlasti], stava 1. člana 7. [Vrednosti], stavova 1. i 2. i stava 4. člana 16. [Premoć Ustava], stava 4. člana 93. [Nadležnosti Vlade], člana 97. [Odgovornost] i stava 9. člana 65. [Nadležnosti Skupštine] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).
5. U svojoj izjavi od 23. marta 2020. godine, predsednik je rekao sledeće: *“Današnja odluka Vlade je u celosti protivustavna. Građani nisu dužni da poštuju protivustavne odluke i niko ih zbog toga ne može kažnjavati. Ponavljam: građani nisu dužni da poštuju protivustavne odluke i niko ih zbog toga ne može kažnjavati. Naglašavam: ni Policija Kosova, niti organi bezbednosti ne treba da izvršavaju ovu protivustavnu odluku Vlade jer će time i sami izvršiti krivično delo. Ponavljam: ni Policija niti organi bezbednosti ne treba da izvršavaju ovu protivustavnu odluku Vlade jer će time i sami izvršiti krivično delo. Odluka Vlade je bez primenljivog pravnog dejstva i neizvršiva na celoj teritoriji Republike Kosovo”*.
6. Podnosioci zahteva takođe traže od Suda da se održi javna rasprava.

Pravni osnov

7. Zahtev je zasnovan na stavu 6. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 22. [Procesuiranje podnesaka], 44. [Tačnost podneska] i 45. [Rokovi] Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilima 32. [Podnošenje podnesaka i odgovora] i 75. [Podnesak u skladu sa članom 113.6 Ustava i članovima 44. i 45. Zakona] Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Sudom

8. Dana 31. marta 2020. godine, podnosioci su podneli svoj zahtev Sudu. Pored pismenog zahteva, podnosioci su dostavili i audio-snimak izjave predsednika na konferenciji za medije od 23. marta 2020. godine.
9. Dana 31. marta 2020. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Bajrama Ljatifija za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Bekim Sejdiu (predsedavajući), Selvete Gërxhaliu-Krasniqi i Radomir Laban (članovi).
10. Dana 2. aprila 2020. godine, podnosioci zahteva su obavešteni o registraciji zahteva, a ujedno je od njih traženo da imenuju svog zastupnika u postupcima pred Sudom.
11. Istog dana, Sud je obavestio predsednika o zahtevu, sa uputstvom da svoj odgovor na zahtev dostavi Sudu do 17. aprila 2020. godine. Zahtev je dostavljen i predsednici Skupštine Republike Kosovo, gđi Vjosi Osmani-Sadriu, sa uputstvom da dostavi zahtev svim poslanicima Skupštine, a takođe i vršiocu dužnosti premijera Republike Kosovo, g. Albinu Kurtiju, pozivajući ga da svoje komentare, ako ih ima, dostavi Sudu do 17. aprila 2020. godine. Zahtev je takođe dostavljen i sekretaru Skupštine Republike Kosovo.
12. Dana 2. aprila 2020. godine, Sud je putem elektronske pošte obavešten da će podnosiocima zahteva za potrebe vođenja prepiske u vezi sa zahtevom zastupati poslanica Arbërie Nagavci.
13. Dana 17. aprila 2020. godine, predsednik je dostavio svoj odgovor na navode koji su izneti u zahtevu podnosilaca.
14. Dana 22. aprila 2020. godine, Sud je obavestio zastupnicu podnosilaca zahteva o prijemu odgovora koji je dostavio predsednik i pozvao ih da svoje komentare na njegov odgovor, ako ih imaju, dostave pismenim putem najkasnije do 5. maja 2020. godine. Istog dana, odgovor predsednika na navode iznete u zahtevu podnosilaca dostavljen je i predsednici Skupštine Republike Kosovo, sa uputstvom da svim poslanicima Skupštine dostavi po jednu kopiju odgovora, a takođe i vršiocu dužnosti premijera Republike Kosovo.
15. Dana 5. maja 2020. godine, podnosioci zahteva su dostavili Sudu svoje komentare na odgovor predsednika.
16. Dana 8. maja 2020. godine, komentari podnosilaca zahteva koji su podneti na odgovor predsednika dostavljeni su predsedniku, predsednici Skupštine Republike Kosovo sa uputstvom da svim poslanicima Skupštine dostavi po jednu kopiju komentara, kao i vršiocu dužnosti premijera Republike Kosovo.
17. Dana 14. oktobra 2020. godine, Sud je razmotrio slučaj i odlučio da odlučivanje o ovom slučaju odloži za neku drugu sednicu.
18. Dana 5. novembra 2020. godine, predsednik Republike Kosovo, g. Hashim Thaçi, podneo je ostavku na položaj predsednika Republike Kosovo.

19. Dana 5. novembra 2020. godine, predsednica Skupštine, gđa Vjosa Osmani-Sadriu, počela je da obavlja funkciju vršioca dužnosti predsednika Republike Kosovo.
20. Dana 17. decembra 2020. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno iznelo preporuku Sudu da naloži obustavu postupka razmatranja zahteva. Shodno tome, Sud je u skladu sa članom 113.6 Ustava, članovima 44. i 45 Zakona i stavom (5) pravila 75. Poslovnika, odlučio da naloži obustavu razmatranja zahteva podnosioca zahteva.

Pregled činjenica

21. Počev od 11. marta 2020. godine pa nadalje, Vlada je donela nekoliko odluka koje su se odnosile na pandemiju COVID-19. (Odluke: br. 01/07 od 11. marta 2020. godine; br. 01/08 od 12. marta 2020. godine; br. 01/09 od 13. marta 2020. godine; br. 02/09 od 13. marta 2020. godine; br. 01/10 od 14. marta 2020. godine; br. 01/11 od 15. marta 2020. godine; br. 01/12 od 17. marta 2020. godine; br. 01/13 od 18. marta 2020. godine).
22. Dana 15. marta 2020. godine, na zahtev Ministarstva zdravstva Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ministarstvo zdravstva), Vlada Republike Kosovo (u daljem tekstu: Vlada) donela je odluku [br. 01/11] o proglašavanju "vanredne situacije opasne po javno zdravlje".
23. Dana 23. marta 2020. godine, Vlada je na osnovu zahteva Ministarstva zdravstva donela odluku [br. 01/15] kojom je odobrila preduzimanje mera za sprečavanje i kontrolu širenja pandemije COVID-19, koja glasi:

"1. Zabranjeno je kretanje građana i privatnih vozila od 24. marta 2020. između 10:00 i 16:00 časova i od 20:00 do 06:00, osim za medicinske potrebe, proizvodnju, snabdevanje i prodaju osnovnih proizvoda (hrane i lekova) za ljude i životinje/perad) i za usluge i aktivnosti koje su u vezi sa upravljanjem pandemijom (suštinsko vladino i opštinsko upravljanje i osoblje iz ovih sektora: zdravstvo, bezbednost i javna uprava);

2. Dozvoljen je slobodan promet ekonomskim operaterima koji su klasifikovani kao najvažniji prema NACE šiframa kojima Ministarstvo ekonomije, zapošljavanja, trgovine, industrije, preduzetništva i strateških investicija dozvoljava da deluju u ovom vanrednom periodu vezanom za pandemiju COVID-19, kao i slobodan transport robe/usluga da bi se osiguralo funkcionisanje lanca snabdevanja.

3. Kretanje na putu treba da vrše ne više od dve osobe zajedno i uvek držeći udaljenost od dva metra od ostalih.

4. Sastanci su zabranjeni u svim sredinama - privatnim i javnim, otvorenim i zatvorenim - osim kada je to neophodno za obavljanje radnih zadataka za sprečavanje i borbu protiv pandemije i na kojima je dozvoljeno rastojanje od dva metra od drugih. U slučaju smrti, sahrani mogu prisustvovati samo bliski članovi porodice pokojnika i lica koja obavljaju pogrebnu službu.

5. Institucije Vlade Republike Kosovo dužne su da preduzmu neophodne radnje za sprovođenje ove odluke. [...]"

24. Istog dana, predsednik je na konferenciji za medije izjavio sledeće: *“Današnja odluka Vlade je u celosti protivustavna. Građani nisu dužni da poštuju protivustavne odluke i niko ih zbog toga ne može kažnjavati. Ponavljam: građani nisu dužni da poštuju protivustavne odluke i niko ih zbog toga ne može kažnjavati. Naglašavam: ni Policija Kosova, niti organi bezbednosti ne treba da izvršavaju ovu protivustavnu odluku Vlade jer će time i sami izvršiti krivično delo. Ponavljam: ni Policija niti organi bezbednosti ne treba da izvršavaju ovu protivustavnu odluku Vlade jer će time i sami izvršiti krivično delo. Odluka Vlade je bez primenljivog pravnog dejstva i neizvršiva na celoj teritoriji Republike Kosovo”*. (Podnosioci zahteva su dostavili Sudu i audio-snimak predsednikove izjave za medije)
25. Dana 5. novembra 2020. godine, predsednik Republike Kosovo, g. Hashim Thaçi, podneo je ostavku na položaj predsednika Republike Kosovo.
26. Dana 5. novembra 2020. godine, predsednica Skupštine, gđa Vjosa Osmani-Sadriu počela je da obavlja funkciju vršioca dužnosti predsednika Republike Kosovo.

Navodi podnosilaca zahteva

27. Sud podseća da podnosioci zahteva tvrde da izjava predsednika koju je dao na konferenciji za medije predstavlja ozbiljnu povredu Ustava, odnosno člana 84. [Nadležnosti predsednika] stav 2, člana 4. [Oblik vladanja i podela vlasti] stavovi 3. i 4, člana 7. [Vrednosti] stav 1, člana 16. [Premoć Ustava] stavovi 1, 2. i 4, člana 93. [Nadležnosti Vlade] stav 4, člana 97. [Odgovornost] i člana 65. [Nadležnosti Skupštine] stav 9. Ustava.
28. Podnosioci u svom zahtevu navode da *“što se tiče protivustavne radnje predsednika Republike Kosovo treba staviti naglasak na četiri elementa: (i) "Današnja odluka Vlade je u celosti protivustavna"; (ii) "Građani nisu dužni da poštuju protivustavne odluke i niko ih zbog toga ne može kažnjavati"; (iii) "Ni Policija Kosova, niti organi bezbednosti ne treba da izvršavaju ovu protivustavnu odluku Vlade jer će time i sami izvršiti krivično delo"; (iv) "Odluka Vlade je bez primenljivog pravnog dejstva i neizvršiva na celoj teritoriji Republike Kosovo" .*
29. U kontekstu svojih navoda, podnosioci zahteva prvo naglašavaju da u ustavnom sistemu Republike Kosovo *“[...] predsednik Republike Kosovo kao neutralna vlast ili predstavnik neopredeljene vlasti, odnosno kao neko ko stoji iznad stranaka, ne ulazi u podelu vlasti i ne obavlja nijednu izvršnu funkciju u političkom upravljanju zemljom. Upravo je u tom pogledu utvrđen status predsednika Republike Kosovo u smislu toga da "Predsednik predstavlja vrhovnu vlast države i jedinstvo građana Republike Kosovo".* U nastavku, podnosioci obrazlažu da *“predsedniku Kosova nije dozvoljeno da predstavlja grupne ili političko partijske interese, već ih predstavlja sve zajedno, što daje suštinsko značenje predstavljanju jedinstva naroda jedne države. Na osnovu ovog statusa, predsedniku Kosova su pripisane ustavne nadležnosti da materijalizuje svoju ulogu kao balansirajuće vlasti ili "medijatora institucija", ili neopredeljene vlasti”*. U tom kontekstu, podnosioci zahteva podvlače da jednu

od najvažnijih nadležnosti predsednika predstavlja to što je on “garant ustavnog funkcionisanja institucija utvrđenih” Ustavom.

30. Prema podnosiocima zahteva, “Garantovanje ustavnog i demokratskog funkcionisanja ustavnih institucija utvrđenih ovim Ustavom od strane predsednika Republike Kosovo ostvaruje se vršenjem njegovih ustavnih nadležnosti”. Podnosioci zahteva, pozivajući se na načelo podele vlasti, naglašavaju da “Državna vlast ne podleže samo ograničenjima predviđenim Ustavom i zakonima, već i onim ograničenjima koja predviđa i načelo podele vlasti i koja ne dozvoljavaju da se u rukama jednog organa nalaze različite funkcije vlasti”. Podnosioci zahteva u nastavku obrazlažu da “Na osnovu člana 4. i 7. Ustava i zasnovano na jednom ustavnom mehanizmu (nadležnosti), koji pripisuje predsedniku Republike garantovanje i ustavno funkcionisanje ustavnih institucija, državna vlast se deli između izvršnog, zakonodavnog i sudskog tela, uključujući i međusobnu kontrolu i balansiranje, kao i taksativno utvrđivanje ustavnih nadležnosti. Dakle, samo na ovaj način se deli i vrši državna vlast na nezavisan način. Prema tome, ogranci državne vlasti i njihove nadležnosti, uključujući i predsednika Kosova koji ne ulazi u podelu državne vlasti, obuhvaćeni su određenim ustavnim odredbama”. U kontekstu ovog navoda, podnosioci zahteva ističu da se odluke i pravna akta Vlade, doneta na osnovu člana 93. stav 4. Ustava mogu “osporiti samo od strane Ustavnog suda” u skladu sa njegovom nadležnošću koja je utvrđena članom 113. Ustava.
31. Podnosioci zahteva preciziraju da je “[...] pitanje da li je predsednik počinio ozbiljnu ustavnu povredu, kada je uputio poziv na neizvršenje odluke Vlade, potpuno [...] nezavisno od pitanja da li je tačno mišljenje predsednika da su mere utvrđene u odluci zaista protivustavne”. Prema navodima podnosilaca zahteva, predsednik se na konferenciji za medije “[...] nije zaustavio samo na izražavanju mišljenja. Naprotiv, on je prekoračio sve granice svojih nadležnosti kao predsednika stavljajući se u ulogu suda”. U tom smislu, podnosioci, pozivajući se na član 102. stav 3. i član 112. stav 1. Ustava, navode da je nadležnost sudova da proglašavaju odluke Vlade protivustavnim i nalažu građanima, organima reda i drugim institucijama da ne izvršavaju te odluke. U svetlu ovog obrazloženja, podnosioci zaključuju da “Bilo koji drugi zvaničnik koji poziva na neizvršenje odluka Vlade, na osnovu svog mišljenja da su iste protivustavne, uzurpira isključivu nadležnost sudova, ozbiljno narušava ustavni i pravni poredak zemlje i grubo krši demokratsku podelu vlasti između sudova i drugih institucija. Na ovaj način, upućujući poziv građanima i organima reda da ne poštuju odluku Vlade, predsednik je učinio ozbiljnu povredu Ustava”.
32. Podnosioci zahteva naglašavaju da je “Ustavni sud [...] ustavni organ kojem je dodeljena nadležnost ustavne - proceduralne i materijalne - kontrole akata javnih organa sa pravom na njihovo proglašavanje nevažećim sa obrazloženjem da su nesaglasni sa Ustavom”. Po njihovim rečima, nadležnost kao što je ova Ustavnog suda nije dodeljena drugim organima, pa ni predsedniku.
33. U nastavku, podnosioci zahteva, pozivajući se na član 97. [Odgovornost] i stav 9. člana 65. [Nadležnosti Skupštine] Ustava, obrazlažu da se “Odnos između izvršne i zakonodavne vlasti ostvaruje [...] kroz vršenje, funkcionisanje, balansiranje i

ograničavanje između njih, uz participaciju predsednika kao garanta ustavnog i demokratskog funkcionisanja institucija utvrđenih ovim Ustavom”.

34. Podnosioci zahteva tvrde da je *“svojom protivustavnom radnjom u vidu javne izjave”* predsednik učinio ozbiljnu povredu Ustava i time *“narušio nezavisnost podele državne vlasti utvrđene članom 4. i 7. Ustava, kroz realizaciju elemenata protivustavne radnje navedene pod tačkom III ovog zahteva. Poštovanje načela podele vlasti od strane predsednika Kosova, podrazumeva aktiviranje člana 84. st. 2. i člana 4. st. 3. Ustava Kosova”.*
35. Podnosioci zahteva, u nastavku, pozivajući se na član 16. [Premoć Ustava] Ustava, obrazlažu da se iz ove odredbe *“mogu [...] izvesti dve ustavne karakteristike u vezi sa vršenjem državne vlasti. Prvo, organi državne vlasti vrše svoju delatnost putem pravnih akata zasnovanih na Ustavu i zakonu i drugo, organi državne vlasti moraju poštovati ustavne odredbe”.* U tom kontekstu, podnosioci zahteva navode da *“[...] radnje [predsednika] ne potiču iz Ustava, ne isključujući ni povredu ustavnih odredbi koje se odnose na vršenje ustavne nadležnosti utvrđene u članu 84. st. 2. u vezi sa članom 4. st. 3 Ustava Kosova”.*
36. U nastavku, podnosioci zahteva podvlače da se *“Ustavni odnos podele, vršenja, kontrole i balansiranja vlasti između zakonodavnog i izvršnog tela može [...] shvatiti iz konkretnih odredbi propisanih u članu 65. st. 9, članu 93. st. 4. i članu 97. Ustava”.* Shodno tome, po mišljenju podnosilaca zahteva, predsednik se *“[...] protivustavnom radnjom kojom je uputio poziv da se odluke Vlade ne izvršavaju od strane građana, policije i organa bezbednosti, umešao i povredio član 93. st. 4. u vezi sa članom 97, kao i član 65. st. 9. Ustava”.*
37. Prema navodima podnosilaca zahteva *“[...] iako je Skupština organ kojem je priznata funkcija kontrole rada Vlade, ni predsednik Skupštine Kosova nema pravo da poziva da se ne izvršavaju odluke koje je donela izvršna vlast. Ako predsednik Skupštine ili bilo koji poslanik smatra da je određeni akt Vlade u suprotnosti sa Ustavom, on može zatražiti podršku potrebnog broja poslanika da uputi pitanje Ustavnom sudu”.*
38. Podnosioci zahteva, obrazlažući da je odgovornost Vlade Kosova koja je utvrđena članom 97. povezana sa članom 65. stav 9. Ustava, ponovo naglašavaju da je *“[...] protivustavnom radnjom predsednika Kosova došlo [...] do protivustavnog mešanja u nadležnost Skupštine Kosova [...]”.*
39. U svetlu obrazlaganja svojih navoda, podnosioci, pozivajući se na slučaj Suda KO47/10, podnosilac Naim Rrustemi i 31 drugi poslanik Skupštine Republike Kosovo, sugerišu sledeće: *“[...] kako bi se zaključilo da je predsednik Republike Kosovo učinio ozbiljnu ustavnu povredu, mora se oceniti uticaj protivustavne radnje predsednika na poverenje javnosti u vezi sa velikim brojem ustavnih nadležnosti koje su mu dodeljene, i samim tim je na osnovu ovih nadležnosti ispravno pretpostaviti da predsednik predstavlja jedinstvo naroda, a ne interesa određenih grupa ili političkih stranaka. Na osnovu toga, ustavne nadležnosti koje su Ustavom dodeljene predsedniku Republike Kosovo, imaju za cilj da materijalizuju predstavljanje jedinstva naroda putem vršenja njegovih ustavnih nadležnosti. Ustavne nadležnosti utvrđene u članu 84. Ustava*

odražavaju odgovarajući nivo poverenja javnosti u ulogu predsednika u vršenju njegovih ustavnih nadležnosti". Prema navodima podnosioca zahteva "[...] namerna i smišljena povreda člana 84. st. 2. u vezi sa članom 4. st. 3 i 7, člana 16. st. 1, 3 i 4, člana 93. st. 4 u vezi sa članom 4. st. 4, članom 97. u vezi sa članom 65. st. 9. Ustava, njegovom protivustavnom radnjom iz tačke III [Opravdanost zahteva i navodno kršenje Ustava] ovog zahteva, dovela je do toga da je nivo poverenja javnosti u predsednika krajnje narušeno".

40. *Shodno tome, podnosioci zahteva zaključuju da se "[...] na osnovu dokaza i argumenata navedenih u ovom zahtevu, može dokazati da je predsednik Republike Kosovo učinio ozbiljne "namerne i smišljene" povrede odredaba Ustava razrađenih u ovom zahtevu".*
41. *U zaključku, podnosioci zahteva, pozivajući se na vanrednu javnozdravstvenu situaciju smatraju da je "[...] nesprovođenje mera utvrđenih odlukom Vlade, a posebno u ovoj kritičnoj fazi širenja virusa, moglo dovesti do ekspanzionističkog rasta virusa, što je do sada, Republika Kosovo, zahvaljujući radu i zalaganju lekara, medicinskih tehničara i zdravstvenih organa, uspela da spreči. Imajući u vidu ovu izuzetno osetljivu situaciju u kojoj se nalazi Republika Kosovo, poziv predsednika da se ne sprovode mere Vlade, direktno je ugrozio zdravlje i život građana. U tom pogledu, ustavna povreda koju je učinio predsednik dostiže najviši mogući nivo ozbiljnosti".*
42. *Sledstveno tome, podnosioci zahteva traže od Suda da se "protivustavna radnja predsednika Republike Kosovo oceni kao gruba povreda Ustava, u skladu sa određenim ustavnim odredbama utvrđenim i argumentovanim u sadržaju ovog zahteva".*
43. *Na kraju, podnosioci zahteva traže od Suda da proglasi njihov zahtev prihvatljivim i utvrdi da je došlo do "ozbiljne povrede Ustava, odnosno člana 84. st. 2. u vezi sa članom 4. st. 3. i 7. st. 1, člana 16. st. 1, 2 i 4, člana 97. u vezi sa članom 65. st. 9. Ustava od strane predsednika Republike Kosovo, g. Hashima Thaçija".*

Zahtev podnosioca zahteva za održavanje javne rasprave

44. *Podnosioci su u svom zahtevu tražili da se održi javna rasprava. U vezi sa ovim zahtevom, podnosioci zahteva navode da je "[...] u javnom interesu da se održi ova javna rasprava zbog toga što predmetni slučaj utiče ne samo na državne organe i njihove ustavne nadležnosti, već i na društvo u celini. Kao što je prethodno argumentovano, protivustavna radnja predsednika narušava važna načela funkcionisanja naše Republike".*

Odgovor predsednika

45. Predsednik u svom odgovoru prvo razjašnjava da “pre nego što se prokomentarišu navodi podnosioca zahteva u slučaju KO56/20, kao i javna izjava Predsednika na konferenciji za medije od 23.03.2020. godine, za koju podnosioci zahteva navode da ta izjava predsednika predstavlja ozbiljnu povredu Ustava, treba da prokomentarišemo i prethodne postupke Predsednika, pre održavanja ove konferencije (23.03.2020. godine), ali i samu svrhu konferencije i izjava datih od strane Predsednika. Ovde treba imati u vidu tok postupaka Predsednika u celosti, a ne samo jednu izjavu izrečenu na konferenciji za medije, na koju se pozivaju podnosioci zahteva”.
46. Predsednik je u smislu opšte izjave u odnosu na navode podnosilaca zahteva naglasio: “Konferencija Predsednika koja je držana 23.03.2020. godine kao i izjava Predsednika tokom ove konferencije, bile su u potpunom skladu sa ustavnim poljem delovanja i nadležnostima Predsednika, posebno imajući u vidu član 4, stav 3, član 83 i član 84, stav 2 Ustava [...]”. Prema navodima predsednika, na osnovu ovih nadležnosti utvrđenih Ustavom: “Sve tri nadležnosti čine ključnu osu uloge Predsednika u ustavnom sistemu Kosova. Predsednik putem vršenja ovih nadležnosti materijalizuje sve ostale nadležnosti koje mu garantuje Ustav i stara se o ravnoteži vlasti i demokratskom funkcionisanju ustavnih institucija u Republici Kosovo”.
47. Na osnovu prethodno navedenog obrazloženja, predsednik precizira da “imajući u vidu da je [predsednik] predstavnik jedinstva naroda isti pre svega treba da ima u vidu interes građana Republike Kosovo, obuhvatajući i nevećinske zajednice, kako su određene u Ustavu”. U tom smislu, predsednik navodi da je: “Imajući u vidu građanski interes, odnosno vreme u kojem se ceo svet suočava sa pandemijom COVID-19, Predsednik preduzeo [...] bitne mere s ciljem zaštite prava građana od pandemije ali i šire”.

Obrazloženje u vezi sa radnjama za proglašenje vanredne situacije

48. U tom smislu, predsednik se poziva na svoje radnje koje su preduzete u vezi sa proglašavanjem vanredne situacije, objašnjavajući sledeće: “Predsednik Republike Kosovo je 17.03.2020. godine održao konsultacije sa Premijerom Republike Kosovo i ostalim akterima o proglašenju vanrednog stanja u skladu sa članom 131 Ustava. Na osnovu svojih nadležnosti, a pre svega u funkciji predstavljanja jedinstva naroda [...] Predsednik je od Premijera, u skladu sa članom 127.3 Ustava i članom 5.4 Zakona br. 03/L-050 o osnivanju Saveta Bezbednosti [...] zatražio da se sazove sastanak Saveta bezbednosti Kosova [...] dana 18.03.2020. godine, Predsednik je od Premijera zatražio da se sazove sastanak Saveta bezbednosti radi obaveštenja o dekretu o proglašenju vanrednog stanja zbog prirodne nepogode, sastanak premijer Kurti nije sazvao i pored pune ustavne i zakonske obaveze koju ima da tako nešto uradi. Treba istaći da je tokom procesa konsultovanja sa Predsednikom o proglašenju vanrednog stanja, Premijer oštro i bez ijednog argumenta odbio proglašenje vanrednog stanja”. U kontekstu ovog navoda, predsednik je svom odgovoru priložio dopise koji su u tu svrhu poslati premijeru.

49. Dalje, što se tiče pitanja proglašavanja vanredne situacije, predsednik obrazlaže da bi proglašavanje vanredne situacije otklonilo i onemogućilo povredu ljudskih prava, zagwarantovanih Poglavljem II i III Ustava. U tom smislu, predsednik se poziva i na presudu Suda u slučaju br. KO29/12 i KO48/12 [Ocena predloženih ustavnih amandmana koje je podneo predsednik Skupštine Republike Kosovo 23. marta 2012. godine i 4. maja 2012. godine, presuda od 20. jula 2012. godine, stav 161].
50. U tom smislu, predsednik dodaje: *“Upravo, imajući u vidu rizik od ugrožavanja, smanjenja i rizikovanja ljudskih prava i sloboda, zasnivajući se na svoju dužnost da predstavlja jedinstvo naroda i da garantuje demokratsko funkcionisanje institucija, izjava Predsednika na konferenciji od 23.03.2020. godine je bila u najboljem interesu zastupanja jedinstva kosovskog naroda i zaštite njihovih ustavnih prava i sloboda, koje su zagarrantovane Poglavljem II Ustava, izjava koju podnosioci zahteva teže da predstave kao povredu Ustava”*.
51. Predsednik, takođe, dodaje da je Sud u slučajevima KO29/12 i KO48/12, u stavu 254, utvrdio: *“Od dana njenog izbora za predsednika Republike u Skupštini, predsednik je postao legitimni predstavnik zemlje, unutar i van zemlje, kao i garant demokratskog funkcionisanja institucija Republike Kosovo”*. Predsednik dalje dodaje: *“S toga, dužnost Predsednika da garantuje demokratsko funkcionisanje institucija je stalna i konstantna dužnost koju vrši uvek, imajući u vidu i predstavljanje naroda i zaštitu interesa građana”*.
52. U nastavku, predsednik svoju nameru sa kojom je održao konferenciju za medije od 23. marta 2020. godine, objašnjava na sledeći način: *“Konferencija Predsednika od 23.03.2020. godine je realizovana kao nastavak postupaka Predsednika, za proglašenje vanrednog stanja, s ciljem sprečavanja posledica pandemije COVID-19 na život građana i zaštite od umanjavanja i ugrožavanja ljudskih prava koja su određena poglavljem II Ustava. Predsednik je predstavnik naroda Republike Kosovo i garantuje demokratsko i ustavno funkcionisanje institucija Republike Kosovo. S toga, je na konferenciji od 23.03.2020. godine, Predsednik je imao za cilj i težio je samo zastupanju interesa i jedinstva naroda Kosova, garantovanju demokratskog funkcionisanja ustavnih institucija i poštovanju vrednosti koje određuje Ustav u članu 7”. Shodno tome, predsednik se izjasnio da je njegova izjava na konferenciji za medije imala za cilj da se pošalje jasna poruka “da će se [predsednik] starati o njihovoj zaštiti i da će preduzeti ustavne postupke za zaštitu njihovih prava zagarrantovanih Poglavljem II Ustava, osporavajući ustavnost” odluke Vlade pred Ustavnim sudom.*
53. Predsednik dalje dodaje da je upravo zbog ovog obećanja datog u izjavi, dana 24. marta 2020. godine, podneo Ustavnom sudu svoj zahtev za ocenu ustavnosti odluke Vlade. U tom smislu, predsednik, takođe, objašnjava da je: *“Istog dana (24.03.2020. godine) [...] od premijera Republike Kosovo zatražio da odluku stavi van snage ili da makar odloži njeno sprovođenje do odluke Ustavnog suda. Istog dana, 24.03.2020. godine, Predsednik je od Premijera zatražio sazivanje sastanka Saveta Bezbednosti Kosova u cilju diskutovanja o poslednjim događajima stanja bezbednosti u Republici Kosovo - sastanak koji ponovo nije sazvan od strane premijera Kurtija, uz svu ustavnu i zakonsku obavezu da tako*

nešto uradi”. S tim u vezi, predsednik je svom odgovoru priložio dopise od 24. marta 2020. godine koji su upućeni premijeru.

54. Što se tiče njegovog zahteva podnetog Sudu, predsednik naglašava da je presudom Suda u slučaju KO54/20, odluka Vlade proglašena nesaglasnom sa članovima 55, 43, 35, 36. Ustava i članovima 8. i 11. EKLJP u vezi sa članom 2. Protokola br. 4 EKLJP.
55. Pozivajući se na izjavu o nesprovođenju odluke Vlade, predsednik je naveo: “U vezi sa tim, izjava o nesprovođenju odluke od strane građana i nadležnih organa, koju je uputio Predsednik uvek s njegovim dubokim ubeđenjem da odluka ugrožava i umanjuje ljudska prava određena Poglavljem II Ustava i da bi sprovođenje istog izazvalo protivustavne posledice kod organa u odnosu na ljudska prava. Zapravo, taj efekat je postignut jer su na osnovu te odluke ograničena ljudska prava i građani koji nisu poštovali odluku Vlade, br. 01/15, od 23.03.2020. godine su hapšeni. Takvih izveštaja je bilo konstantno u medijima i takvi postupci mogu proizvesti pravne posledice u slučaju žaljenja uhapšenih građana, ili čak i ostalih građana koji mogu da navedu da su im povređena i druga prava, pored prava na kretanje”.
56. Predsednik, takođe, dodaje: “Predsednik nikako ne može dozvoliti da građani, čije jedinstvo predstavlja, ali ni ostale institucije, preduzimaju postupke na osnovu jedne odluke Vlade za koju je potvrđeno da je u suprotnosti sa Ustavom, u skladu sa presudom Ustavnog suda u slučaju KO54/20. Iznad svega, Predsednik, kao staratelj demokratskog i ustavnog funkcionisanja institucija nije mogao da dozvoli da se Vlada umeša [u] ustavnu vlast koja pripada Skupštini, ili rečeno drugačije da ugrozi nadležnosti Skupštine, a tako i princip podele vlasti u Republici Kosovo. Ustavni sud, u slučaju KO54/20 (izreka presude) je konstatovao da se ljudska prava i slobode mogu ograničiti samo zakonom. Ustav Republike Kosovo u članu 65, stavu 1 određuje: Skupština Republike Kosovo: (1) usvaja zakone, rezolucije i ostale opšte akte. S toga, donošenjem odluke br. 01/15, od 23.03.2020. godine, Vlada Republike Kosovo se umešala u nadležnosti Skupštine, uređujući odlukom materiju koja bi trebalo da se reguliše zakonom, u skladu sa članom 55, stavom 1 Ustava”. U tom smislu, predsednik ističe da “mešanje u nadležnosti drugih ustavnih organa proizvodi “konflikt nadležnosti” i da takva situacija onemogućava demokratsko i ustavno funkcionisanje institucija”.
57. Predsednik naglašava: “Dakle, Vlada se svojom odlukom umešala u nadležnosti Skupštine i tako je ugrozila princip podele vlasti, čiji je garant Predsednik Republike Kosovo. Na osnovu ove prakse Ustavnog suda i odredbi Ustava, Predsednikova je dužnost da brani demokratska načela i ustavne vrednosti, na osnovu nadležnosti, u ovom slučaju na osnovu upućivanja slučaja Ustavnom sudu, ali i informisanja građana o tome. Iznad svega, u tom smislu Predsednikova je dužnost da uveri građane i kosovski narod, prenoseći im poruku da Vlada i ostali ustavni organi postupaju u skladu sa Ustavom, zakonima i demokratskim vrednostima otelovljenim u Ustavu”.

U odnosu na navod podnosilaca zahteva o povredi člana 4. stavovi 3. i 4. u vezi sa članom 84. stav 2. Ustava

58. U odnosu na ovaj navod, predsjednik objašnjava da nije prekršio načelo podele vlasti utvrđeno članom 4. Ustava. Prema njegovim rečima, on je *“preko njegovih postupaka doprineo da se zaštiti princip podele vlasti, koji je povredila Vlada donošenjem odluke br. 01/15 od 23.03.2020. godine”*. Govoreći o ovom navodu, predsjednik u svom odgovoru dodaje: *“Predsednik je obavezan [da] na osnovu člana 84, stava 2 i člana 4, stava 3 preduzme postupke kojima garantuje ustavno i demokratsko funkcionisanje institucija”*.
59. Predsednik je u svom odgovoru naveo: *“Predsednik ni na koji način nije povredio član 4, stav 3 i član 84, stav 2 Ustava. Nasuprot, Predsednik je na dotičnoj konferenciji, od 23.03.2020. godine, realizovao te članove, garantujući demokratsko i ustavno funkcionisanje institucija, nakon što je preduzeo konkretne mere za sprečavanje protivustavnih posledica odluke br. 01/15, od 23.03.2020. godine, u cilju zaštite ljudskih prava i sloboda koje proizilaze iz Poglavlja II Ustava”*.

U odnosu na navod podnosioca zahteva o povredi člana 16. Ustava

60. Što se tiče navoda podnosioca o povredi stavova 1. i 2. i stava 4. člana 16. Ustava, predsjednik je odgovorio: *“[...] Predsednik nikako nije postupio u suprotnosti sa članom 16. stavovima 1, 2 i 4, putem izjava na konferenciji za medije, od 23.03.2020. godine. Predsednik je čak svojim postupcima štitio princip ustavnosti, starajući se o tome da odluka Vlade bude u skladu sa Ustavom i iz tog razloga je podneo zahtev Ustavnom sudu, 24.03.2020. godine. Ustav je dao nadležnost Predsedniku, na osnovu člana 113, da se stara o ustavnosti akata Vlade i zakona Skupštine, s ciljem očuvanja i zaštite principa ustavnosti, na osnovu člana 16, stava 1 Ustava”*.

U odnosu na navod podnosioca zahteva o povredi člana 93. stav 4. Ustava

61. U svom odgovoru na navod podnosioca o povredi stava 4. člana 93. Ustava, predsjednik je istakao: *“Predsednik takođe nije povredio član 93, stav 4 Ustava, kako navode podnosioci zahteva. Predsednik putem svojih izjava o ne sprovođenju, se nije umešao u nadležnost Vlade o donošenju odluka. Šta više, Predsednik se starao o ustavnosti odluke Vlade br. 01/15, od 23.03.2020. godine, s ciljem zaštite ljudskih prava i sloboda, kao i u cilju garantovanja ustavnog funkcionisanja institucija, štiteći princip podele vlasti, pošto se Vlada preko odluke br. 01/15 od 23.03.2020. godine, umešala u nadležnosti Skupštine, ugrožavajući princip podele vlasti, ljudska prava i slobode, ustavne vrednosti i princip jednakosti pred zakonom”*.

U odnosu na navod o povredi člana 65. stav 9. Ustava

62. Dalje, na navod podnosioca zahteva o povredi stava 9. člana 65. Ustava, predsjednik je odgovorio: *“Predsednik putem svojih izjava na konferenciji za medije od 23.03.2020. godine, ni na koji način nije povredio član 65, stav 9 Ustava, kako navode podnosioci zahteva. Preko svojih izjava, Predsednik ni na koji način nije težio da nadgleda rad Vlade. Predsednik je putem svog postupka, vršeći svoje nadležnosti, samo upozorio građane na protivustavne posledice*

odluke Vlade br. 01/15, od 23.03.2020. godine, a starao se i o demokratskom funkcionisanju institucija Republike Kosovo posebno o zaštiti načela podele vlasti, koje je Vlada prevazišla, vršeći nadležnosti koje pripadaju Skupštini. To je, kao što je već nekoliko puta iznad spomenuto, konstatovao i Ustavno sud u slučaju KO54/20”.

63. Što se pak tiče slučaja KO47/10 na koji se podnosioci pozivaju u svom zahtevu, predsednik je naveo: *“Podnosioci zahteva, da bi argumentovali navodnu ustavnu povredu Predsednika preko njegovih izjava, uglavnom su van konteksta citirali presudu Ustavnog suda u slučaju KO47/10, prema kojem je Ustavni sud konstatovao bitnu povredu Ustava bivšeg Predsednika Republike Kosovo g. Fatmira Sejdiua. Kao što svi znaju, okolnosti tog slučaja su bile u potpunosti drugačije od sadašnjih okolnosti, jer je bivši Predsednik g. Sejdiu i tokom vremena kada je bio Predsednik, dozvolio sebi da figurira kao registrovan na spiskovima njegove partije DSK (LDK). Time je isti izvršio povredu člana 88.2 Ustava, jer je držao poziciju Predsednika LDK-a, a to Ustav Republike Kosovo izričito zabranjuje članom 88.2 [...] Međutim, i u konkretnom slučaju, Predsednik Republike Kosovo se obratio građanima kako bi ih obavestio o protivustavnom stanju odluke i o svojim postupcima koje će preduzeti u cilju očuvanja i zaštite prava građana i zaštite demokratskih vrednosti koje gaji Ustav. Građani Republike Kosovo očekuju da Predsednik, kao predstavnik njihovog jedinstva, bude nepristrasan i da preduzme postupke koji štite njihova prava koja su im zagarantovana Ustavom”.*

U odnosu na funkcionalni imunitet

64. U nastavku, predsednik se u svom odgovoru poziva i na funkcionalni imunitet. U tom kontekstu, predsednik se poziva na presudu Suda u slučaju KO98/11, podnosilac Vlada Republike Kosovo, U odnosu na imunitet poslanika Skupštine Republike Kosovo, predsednika Republike Kosovo i članova Vlade Republike Kosovo, presuda od 20. septembra 2011. godine. Pozivajući se na sadržaj gore navedene presude Suda, predsednik naglašava: *“Iz povezanosti između funkcionalnog imuniteta poslanika i Predsednika, u skladu sa tačkama 58, 59 i 118 presude u slučaju KO98/11, podrazumeva se da poslanici imaju funkcionalni imunitet u vršenju dužnosti unutar nadležnosti Skupštine, kao što je određeno članom 65. Ustava. To podrazumeva, da funkcionalni imunitet poslanika jeste ono što se uživa unutar nadležnosti Skupštine, onako kako je taksativno određeno članom 65 Ustava. U analogiji sa tim, budući da Ustavni sud prati standard o funkcionalnom imunitetu poslanika i Predsednika, podrazumeva se da funkcionalni imunitet Predsednika jeste sve ono što Predsednik vrši, preko njegovih nadležnosti koje su određene članovima 83 i 84 Ustava, kao i ostalim članovima Ustava, kao što su 4, 18, 60, 66, 69, 79, 80, 82, 93, 94, 95, 104, 109, 113, 114, 118, 126, 127, 129, 131, 136, 139 i 144”.*
65. U svom odgovoru, predsednik ponovo naglašava da na konferenciji za medije održanoj 23. marta 2020. godine, on: *“Ni na koji način [...] nije postupio politički jednostrano, već uvek za javno dobro i u interesu građana i zaštite ljudskih prava i sloboda i ustavnih vrednosti Republike Kosovo. Shodno ovoj konferenciji, Predsednik je 24.03.2020. godine preduzeo dva postupka: prvi je da je predao zahtev Ustavnom sudu radi ocene ustavnosti odluke Vlade*

Republike Kosovo br. 01/15, od 23.03.2020. godine, a drugi je da je od premijera tražio da odluku o kojoj je reč stavi van snage ili da makar odloži njeno sprovođenje do donošenja odluke Ustavnog suda”.

66. Na kraju svog odgovora, predsednik izvodi sledeće zaključke:

- (i) *Predsednik nije povredio nijedan od ustavnih članova koje su naveli podnosioci zahteva, a to je kasnije potvrđeno i utvrđeno i od strane Ustavnog suda presudom KO54/20;*
- (ii) *Predsednik na konferenciji za medije od 23. marta 2020. godine nije doneo odluku ili odlučio, već je samo dao izjavu, uzimajući za osnov svoje nadležnosti kao predstavnika jedinstva naroda i garanta demokratskog i ustavnog funkcionisanja institucija;*
- (iii) *Predsednik je na osnovu svojih ustavnih nadležnosti, u svojim izjavama od 23. marta 2020. godine imao nameru da zaštiti građanske interese i zaštiti ljudska prava i slobode određene u Poglavljima II i III Ustava;*
- (iv) *Predsednik je na konferenciji za medije i u postupcima koji su usledili, izjavio da je imao za cilj da zaštiti princip podele vlasti i ne dozvoli Vladi da se umeša u nadležnosti Skupštine;*
- (v) *Predsednik je postupajući u okviru svojih nadležnosti, postupio unutar funkcionalnog imuniteta, koji je određen članom 89. Ustava i presudom Ustavnog suda u slučaju KO98/11.*

67. Predsednik je naveo da na osnovu gore pomenutih argumenata, zahtev br. KO56/20 treba da bude proglašen neprihvatljivim jer nije *ratione materiae* u skladu sa Ustavom.

68. Predsednik je pored svog odgovora na navode podnosilaca zahteva, dostavio Sudu i dopise koji su poslani premijeru, i to:

- (i) *Dopis sa br. prot. 325 od 17. marta 2020. godine o sazivanju sastanka Saveta bezbednosti Kosova u cilju sprečavanja širenja korona virusa COVID-19;*
- (ii) *Dopis sa br. prot. 328 od 18. marta 2020. godine;*
- (iii) *Dopis sa br. prot. 331 od 24. marta 2020. godine, kojim je obavestio premijera da je odluku Vlade br. 01/15 od 23. marta 2020. godine uputio Sudu radi ocene njene ustavnosti i “Želeći da se očuva ustavni i zakonski poredak na Kosovu, pozivam vas da stavite van snage sinoćnu odluku ili da makar odložite njeno sprovođenje do odluke Ustavnog suda”, i*
- (iv) *Dopis sa br. prot. 333 od 24. marta 2020. godine o sazivanju sastanka Saveta bezbednosti Kosova radi diskusije o najnovijem razvoju bezbednosne situacije u Republici Kosovo.*

Komentari podnosioca zahteva na odgovor predsednika

69. Podnosioci zahteva na početku navode “da se ni u jednoj ustavnoj odredbi ne predviđa da predsednik Republike Kosovo štiti ljudska prava i slobode. Ljudska prava i slobode se štite drugim zakonskim i ustavnim mehanizmima u zavisnosti od prirode povrede ovih prava i sloboda od strane institucija Republike Kosovo. Stoga, smatramo da pravni sistem Kosova pruža dovoljno zakonskih i ustavnih mehanizama za zaštitu ljudskih prava i sloboda. [...]”.
70. Podnosioci zahteva obrazlažu: “[...] odluke Vlade odnosile su se na zaštitu života građana od pandemije Covid-19, dok je ponašanje predsednika kada je za odluke Vlade proglasio da su bez pravnog dejstva povezano sa brutalnim mešanjem i kršenjem nezavisnosti izvršne vlasti i ugrožavanjem ljudskih prava i sloboda kada je uputio poziv da onaj ko podržava ove odluke konzumira krivično delo. Tom prilikom, predsednik je učinio trostruku ustavnu povredu. Prvo, uzurpirao je ustavnu nadležnost Ustavnog suda u vezi sa javnim proglašavanjem odluka Vlade neustavnim i bez pravnog dejstva na celoj teritoriji Republike Kosovo. Drugo, on je protivustavno i proizvoljno stvorio krivično sankcionisanje odluka Vlade u tom smislu da ni organi bezbednosti niti građani ne bi trebalo da izvršavaju ove odluke jer u suprotnom konzumiraju krivično delo. I treće, ozbiljno je narušio podelu vlasti, konkretno nezavisnost izvršne i zakonodavne vlasti i nadležnosti Ustavnog suda, bez ikakvog ustavnog osnova. Na ovaj način, predsednik Republike je podsticao građane na protivzakonite radnje”.
71. U nastavku, podnosioci zahteva u odnosu na obrazloženje predsednika da je njegova izjava data u skladu sa članom 4.3 u vezi sa članom 84.2 Ustava Kosova, argumentuju sledeće: “Takva konstatacija predsednika je potpuno pogrešna i neodrživa jer predsednik nema pravo da izlazi izvan svojih ustavnih nadležnosti. To stoga što iz načela podele vlasti proizilazi da izvršna grana mora da izvršava sve odluke bez izuzetka i to je razlog zbog kog predsednik nije ovlašćen da odlučuje o tome koje odluke treba izvršavati, a koje ne”.
72. Podnosioci zahteva u svojim komentarima takođe navode da “Član 84.2 Ustava ima za cilj da materijalizuje specifične ustavne nadležnosti predviđene u članu 84. Ustava. Nijedna takva nadležnost ne predviđa mešanje u nezavisnost izvršne vlasti. [...] Svaka takva radnja koja se meša u ustavne nadležnosti Vlade u ime demokratskog funkcionisanja ustavnih institucija bez ustavnog osnova, pretvara se u ustavnog čuvara Kosova na protivustavan način. U našem ustavnom sistemu, predsednik kao čuvar Ustava ima neutralan položaj i u tom smislu mu se priznaje samo pravo da osporava odluke pred Ustavnim sudom pozivajući se na svoje nadležnosti, a ne da presuđuje ili utvrđuje da odluka Vlade nema pravno dejstvo i upućuje pozive da se ne izvršava i ne poštuje”.
73. Podnosioci zahteva naglašavaju da “Predsednik u ovim komentarima na čudan način i posle protivustavnog ponašanja naglašava da je imao duboko ubeđenje da odluka Vlade umanjuje ljudska prava i slobode, pa je iz tog razloga rekao da odluka Vlade ne treba da se izvršava. U tom smislu možemo potvrditi da u datoj izjavi nije izrekao ovu tvrdnju koja je povezana sa ubeđenjem. Ustavni sud se ne bavi ubeđenjima koja nisu iskazana ili nisu izneta u određenoj javnoj formi”.

74. U svojim komentarima na odgovor predsednika u vezi sa podelom vlasti, podnosioci podvlače sledeće: *"[...] Iako su ove vlasti podeljene u pogledu funkcionalne autonomije i nezavisnosti vršenja dužnosti dodeljenih Ustavom, one se uzajamno balansiraju kroz međusobnu interakciju radi obavljanja dužnosti, na taj način što poštuju, podstiču, podržavaju i kontrolišu jedna drugu. Načelo podele vlasti ne znači da je svaka vlast zatvorena i da je niko ne kontroliše. Podela vlasti između tri grane vlasti garantuje se samo sistemom kontrola i ravnoteža. Na taj način, prema Ustavu se u onoj meri u kojoj se govori o podeli, govori i o ravnoteži vlasti. Cilj takvog ustavnog koncepta je da se osigura da se spreči svaka grana vlasti da vrši neograničenu vlast. Kontrole i ravnoteže koje su priznate Ustavom, daju svakoj grani ovlašćenja koja kompenziraju ili ublažavaju ovlašćenja ostalih grana. Postoje alati ili mehanizmi koji balansiraju vlasti, jer u krajnjoj analizi, nijedna vlast sama po sebi nije u stanju da ispuni misiju ako se njena delatnost ne uskladi sa delatnošću ostalih vlasti i ako se ne obezbede međusobna ravnoteža, koordinacija i kontrola, koja se, naravno, ne meša u onolikoj meri da naštetiti njihovim ustavnim misijama. S tim u vezi, mandat predsednika Republike je neprikosnoven u obezbeđivanju poštovanja principa podele vlasti i očuvanja sigurnosti u pravnom i ustavnom poretku (vidi slučajeve KO29/12 i KO48/12, Predloženi ustavni amandmani koje je podneo predsednik Skupštine Republike Kosovo 23. marta 2012. godine i 4. maja 2012. godine, presuda od 20. jula 2012. godine). Prema tome, takvi ustavni argumenti dovode do toga da predsednik ne može da se meša u nezavisnost podele vlasti bez ustavnih mehanizama kao što je učinio u datom slučaju. Dakle, predsednik materijalizuje svoje nadležnosti kroz član 84. Ustava Kosova. To je jedini put kojim se osigurava poštovanje podele vlasti. Takođe, predsednik Republike Kosovo ima druge ustavne mehanizme putem kojih i kroz koje ima pravo da ospori svaku odluku Vlade shodno članu 113. Ustava. Predsednik se umešao u ustavne nadležnosti i nezavisnost izvršne vlasti u trenutku kada je smišljeno preduzeo takvu protivustavnu radnju. [...] S tim u vezi, smatramo da predsednik očigledno priznaje da se s jedne strane meša u nadležnosti Vlade, time što sam proglašava da je odluka neustavna i bez pravnog dejstva na celoj teritoriji Kosova, kada je poznato da je to isključiva nadležnost Ustavnog suda. Drugo, tim ponašanjem se meša u nadležnosti Skupštine da na osnovu člana 65. st. 9. vrši nadzor nad radom Vlade Kosova. Predsednik ovako, na neustavan način i smišljeno, želi da javnim proglašavanjem da su odluke Vlade bez pravnog dejstva sačuva podelu vlasti i njihovo balansiranje, kada je poznato da se podela vlasti i njihovo balansiranje sprovode putem ustavnih nadležnosti koje one vrše i da za svaki sukob među njima, jedini autoritet za rešavanje ustavnih sporova predstavlja Ustavni sud, a ne predsednik. To stoga što ova nadležnost ni na koji način nije predviđena članom 84. Ustava Kosova. Pored toga, predsednik je ovu izjavu kojom upućuje poziv na nepoštovanje i neizvršenje odluke Vlade dao pre nego što je podneo zahtev Ustavnom sudu i pre nego što je doneta i objavljena odluka Ustavnog suda".*
75. U svojim komentarima na odgovor predsednika da on ima isključivu nadležnost da se stara o ustavnosti pravnih akata sa Ustavom, podnosioci ocenjuju da *"[...] predsednik ponovo namerno skreće objašnjenje člana 16. Ustava. Sve to zbog činjenice da predsednik na osnovu člana 84. st. 6, ima pravo da vrati na*

ponovno razmatranje usvojene nacрте zakona ako smatra da su štetni po legitimne interese Republike Kosovo ili jedne ili više njenih zajednica. Ovo je jedina adresa kojom predsednik u određenom vidu može osporiti nacrt zakona koji je usvojila Skupštine ako tvrdi da je u suprotnosti sa Ustavom. Prema tome, predsednik Republike je postupio u suprotnosti sa samim članom 16. Ustava jer je njegova radnja bila izvan ustavnih nadležnosti koje su utvrđene Ustavom Kosova. [...] Samim tim je predsednik Kosova jedini organ koji nije postupao u skladu sa Ustavom Kosova, mešajući se u nadležnosti Vlade, Skupštine i Ustavnog suda. Argumentovanje je stoga izrazito neprofesionalno, kontradiktorno i irelevantno. Tako se zapravo ponovo potvrđuju njegovi postupci i nepoštovanje Ustava, njegovih nadležnosti i drugih vlasti. Ove protivustavne radnje koje su smišljeno preduzete narušavaju ustavni poredak i dovode do toga da nivo pouzdanja i kredibiliteta Kancelarije predsednika padne na najniži mogući nivo, što, takođe, narušava i predstavljanje jedinstva naroda”.

76. Podnosioci zahteva u svojim komentarima zaključuju da “U poslednjim komentarima predsednika izlazi na videlo protivrečnost između njegovih tvrdnji da se navodno na “ustavnoj” osnovi meša u funkcionisanje ustavnih institucija i njegovog pokušaja da se sakrije iza funkcionalnog imuniteta pozicije predsednika. Drugim rečima, predsednik, pokušavajući da se sakrije iza funkcionalnog imuniteta, potvrđuje protivustavnu smišljeno preduzetu radnju. Tako se u celokupnosti “argumenata” datih u ovim komentarima primećuje zamah da se meša u ustavnu nezavisnost Vlade, Skupštine i Ustavnog suda bez ikakvog ustavnog oslonca, igrajući ulogu pojedinca koji bez ustavnog osnova stoji nad ustavnim funkcionisanjem ustavnih institucija, kao i njegov očajnički pokušaj da se sakrije iza funkcionalnog imuniteta, koji ni na koji način ne skriva njegovu protivustavnu radnju”. U ovom slučaju, podnosioci zahteva, pozivajući se na slučaj Suda KO98/11, naglašavaju da ovaj slučaj “jasno objašnjava da funkcionalni imunitet podrazumeva funkcionalne imunitete kako bi se osiguralo da predsednik ne bude ometan u obavljanju državnih obaveza koje su Ustavom poverene toj instituciji [...]”.
77. Na kraju, podnosioci zahteva smatraju da “[...] komentari predsednika potvrđuju povredu svih članova Ustava utvrđenih u zahtevu PG Pokreta SAMOOPREDELJENJE! koji je podnet Ustavnom sudu 31. marta 2020. godine”.

Relevantne odredbe Ustava i Zakona br. 03/L-094 o predsedniku Republike Kosovo

Član 4. [Oblik vladanja i podela vlasti]

“[...]”

3. Predsednik Republike Kosovo predstavlja jedinstvo naroda. Predsednik Republike Kosovo je legitimni predstavnik unutar i van zemlje, koji garantuje demokratsko funkcionisanje institucija Republike Kosovo, u saglasnosti sa ovim Ustavom.

4. Vlada Republike Kosovo je odgovorna za sprovođenje zakona i državne politike i podleže parlamentarnoj kontroli.

**Član 7.
[Vrednosti]**

“1. Ustavni red Republike Kosovo se zasniva na načelima slobode, mira, demokratije, jednakosti, poštovanja ljudskih prava i sloboda i vladavine zakona, nediskriminacije, imovinskog prava, zaštite sredine, društvenog prava, pluralizma, podele državne vlasti i tržišne ekonomije.

2. Republika Kosovo obezbeđuje jednakost polova kao osnovnu vrednost za razvoj demokratskog društva, jednake mogućnosti učešća žena i muškaraca u politički, ekonomski, društveni i kulturni život i sve ostale oblasti društvenog života”.

**Član 16.
[Premoć Ustava]**

“1. Ustav je najviši pravni akt Republike Kosovo. Zakoni i ostali pravni akti moraju biti u saglasnosti sa ovim Ustavom.

2. Upravna vlast potiče iz Ustava.

[...]

4. Svako lice i organ Republike Kosovo se obavezuje da poštuje odredbe Ustava”.

**Član 65.
[Nadležnosti Skupštine]**

“Skupština Republike Kosovo:

[...]

(9) vrši nadzor Vlade i ostalih javnih institucija, koje, na osnovu Ustava i zakona, podnose izveštaj Skupštini”.

**Poglavlje V
Predsednik Republike Kosovo**

Član 83. [Položaj predsednika]

Predsednik predstavlja vrhovnu vlast države i jedinstvo građana Republike Kosovo.

**Član 84.
[Nadležnosti predsednika]**

Predsednik Republike Kosovo:

[...]

(2) garantuje ustavno funkcionisanje institucija utvrđenih ovim Ustavom.

[...]

(20) imenuje Komandanta Bezbednosnih snaga Kosova, na osnovu preporuke Premijera;

(21) u saradnji sa Premijerom, imenuje Direktora, zamenika direktora i stalnog inspektora Obaveštajne službe Kosova;

(22) donosi odluku o proglašavanju vanrednog stanja, u saradnji sa Premijerom;

(23) može zahtevati sednicu Saveta bezbednosti Kosova i predsedavati istom tokom vanrednog stanja;

(24) donosi odluku o diplomatskim i konsularnim misijama Republike Kosovo, na osnovu konsultacija sa Premijerom;

(25) imenuje i razrešava šefove diplomatskih misija Republike Kosovo, na predlog Vlade;

[...].

Član 93. [Nadležnosti Vlade]

“Vlada je nadležna za sledeće:

(1) predlaže i sprovodi unutrašnju i spoljnu politiku zemlje;

(2) omogućava ekonomski razvoj zemlje;

[...]

(4) donosi odluke o donošenju pravnih ili regulativnih akata za sprovođenje zakona;

[...]

(8) predlaže Predsedniku Republike Kosovo imenovanja i razrešenja šefova diplomatskih misija Kosova”.

Član 94. [Nadležnosti premijera]

Premijer sprovodi sledeće nadležnosti:

[...]

(7) savetuje se sa Predsednikom Republike Kosovo o obaveštajnim pitanjima;

(8) zajedno sa Predsednikom imenuje Direktora, zamenika direktora i stalnog inspektora Obaveštajne službe Kosova;

(9) savetuje se sa Predsednikom o sprovođenju spoljne politike zemlje.

Član 97. [Odgovornost]

“1. Vlada je odgovorna Skupštini Kosova za svoj rad.

2. Premijer, zamenici premijera i ministri su zajedno odgovorni za odluke koje donosi Vlada i individualno odgovorni za odluke koje donose u domenu njihove odgovornosti”.

Što se tiče postupka razmatranja zahteva

78. Kako bi mogao da odluči o zahtevu podnosioca zahteva, Sud mora da oceni da li su ispunjeni uslovi prihvatljivosti koji su propisani Ustavom i dalje precizirani u Zakonu i Poslovniku.
79. U ovom kontekstu, Sud prvo podseća da su podnosioci zahteva, dana 31. marta 2020. godine, podneli svoj zahtev Sudu, u kojem navode da “radnja” predsednika Republike Kosovo, izražena njegovom izjavom na konferenciji za medije predstavlja ozbiljnu povredu Ustava, odnosno stava 2. člana 84. [Nadležnosti predsednika], stavova 3. i 4. člana 4. [Oblik vladanja i podela vlasti], stava 1. člana 7. [Vrednosti], stavova 1. i 2. i stava 4. člana 16. [Premoć Ustava], stava 4. člana 93. [Nadležnosti Vlade], člana 97. [Odgovornost] i stava 9. člana 65. [Nadležnosti Skupštine] Ustava Republike Kosovo.
80. Kao rezultat podnošenja zahteva podnosioca, Sud je, u skladu sa važećim zakonskim odredbama preduzeo sve potrebne radnje da obavesti zainteresovane strane o registraciji njihovog zahteva u Sudu, što je prikazano u stavovima 8 do 16 ove odluke.
81. U vezi sa ocenom prihvatljivosti zahteva, Sud se poziva na relevantne ustavne i zakonske odredbe prema kojima se poslanici mogu pojaviti kao ovlašćena strana pred ovim Sudom i tražiti ocenu svog navoda da li je predsednik Republike Kosovo učinio ozbiljnu povredu Ustava.

Ustav Republike Kosovo

Član 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane]

“1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način”.

[...]

6. Trideset (30) ili više poslanika Skupštine može da pokrene postupak ako je Predsednik Republike Kosovo ozbiljno prekršio Ustav”.

[...]

Zakon br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo

POGLAVLJE III POSEBNI POSTUPCI

9. Procedura u slučajevima određenim Članom 113, stav 6 Ustava Republike Kosovo

Član 44. Tačnost podneska

1. Uz podnesak podnešen u skladu sa članom 113, stav 6 Ustava, se, između ostalog, podnose i sledeće informacije:

- 1.1. opis činjenica o navodnom prekršaju;*
- 1.2. konkretne odredbe Ustava Republike Kosovo koje je Predsednik navodno prekršio; i*
- 1.3 podnošenje dokaza na koje se zasniva navod tog da je Predsednik Republike ozbiljno prekršio Ustav.*

Član 45. Rokovi

Podnesak se treba podneti u roku od trideset (30) dana od dana kada je navodno kršenje ustavnosti od strane Predsednika objavljeno.

Poslovnik o radu Ustavnog suda

VII. Posebne odredbe o postupcima na osnovu člana 113. Ustava

Pravilo 75.

Podnesak u skladu sa članom 113.6 Ustava i članovima 44. i 45. Zakona

(1) Podnesak podnet prema ovom pravilu mora ispuniti uslove utvrđene u članu 113. 6 Ustava i članovima 44. i 45. Zakona.

(2) U podnesku podnetim prema ovom pravilu, sledeće informacije se, inter alia, moraju podneti:

- (a) opis činjenica o navodnom prekršaju;*
- (b) konkretne odredbe Ustava koje je Predsednik Republike Kosovo navodno prekršio; i*
- (c) podnošenje dokaza koji podržavaju navode za ozbiljno kršenje Ustava od strane predsednika Republike Kosovo.*

(3) Nakon podnošenja podneska u skladu sa ovim pravilom, Sud će odmah obavestiti predsednika Republike Kosovo i poslati kopiju podneska ne kasnije od 3 (tri) dana od njegovog podnošenja Sud

(4) Sud će tražiti od predsednika Republike Kosovo da odgovori na podnesak ne kasnije od 15 (petnaest) dana od datuma kada je podnesak uručen predsedniku Republike Kosovo, osim ako je pokazan dobar razlog za kasniji odgovor i dato odgovarajuće odobrenje.

(5) Sud će naložiti odlaganje postupka koji je pokrenut u skladu sa ovim pravilom u slučaju da je pre donošenja odluke predsednik Republike Kosovo podneo ostavku ili je na neki drugi način prekinuo svoj/njen mandat.

(6) U slučaju da ovlašćena strana povuče podnesak, predsednik Republike Kosovo može tražiti od Suda da nastavi sa postupkom i donese odluku. Takav podnesak će utvrditi Sud većinom sudija.

(7) Podnesak prema ovom pravilu mora da se podnese u roku od 30 (trideset) dana od dana kada je navodno kršenje ustavnosti od strane predsednika objavljeno.

[...]

82. Sledstveno navedenom, Sud, na osnovu svih kriterijuma propisanih gore navedenim odredbama Ustava, Zakona i Poslovnika, utvrđuje: (i) da je zahtev podnela ovlašćena strana kao što je propisano u stavu 6. člana 113. Ustava; (ii) da je zahtev podnet u roku od 30 (trideset) dana od dana kada je navodna povreda Ustava od strane predsednika objavljena, kao što je propisano članom 45. Zakona i stavom (1) pravila 75. Poslovnika; i (iii) da su podnosioci zahteva precizirali svoj zahtev, kao što je propisano članom 44. Zakona i stavom (2) pravila 75. Poslovnika.

83. Međutim, pre nego što je Sud konačno odlučio o zahtevu podnosilaca zahteva, prema kojem je navodno došlo do ozbiljne povrede Ustava od strane predsednika, predsednik Republike Kosovo je dana 5. novembra 2020. godine podneo svoju odluku na položaj predsednika.

84. U kontekstu konkretne okolnosti koja je nastupila kao rezultat ostavke predsednika sa njegovog položaja predsednika Republike Kosovo, Sud se ovom prilikom poziva na stav (5) pravila 75. Poslovnika, koji propisuje:

(5) Sud će naložiti odlaganje postupka koji je pokrenut u skladu sa ovim pravilom u slučaju da je pre donošenja odluke predsednik Republike Kosovo podneo ostavku ili je na neki drugi način prekinuo svoj/njen mandat.

85. Na osnovu napred navedenog, Sud naglašava da stav (5) pravila 75. Poslovnika utvrđuje obavezu Suda da postupa u skladu sa okolnostima koje su nastupile, odnosno sa okolnošću podnošenja ostavke predsednika na položaj predsednika nakon što je pokrenut postupak, to jest nakon što su podnosioci podneli zahtev u skladu sa stavom 6. člana 11. Ustava i pre donošenja njegove konačne odluke povodom zahteva. Ova odredba Poslovnika izričito propisuje da u slučaju ostavke ili prekida mandata predsednika pre donošenja njegove odluke u vezi sa ocenom navoda da li je predsednik učinio ozbiljnu povredu Ustava, Sud nalaže obustavu postupaka pokrenutih na osnovu stava 6. člana 113. Ustava.

86. Sud podseća da je izjava predsednika na konferenciji za medije od 23. marta 2020. godine data u vezi sa odlukom izvršnog ogranka vlasti o nizu mera ograničenja za građane Republike Kosovo.
87. Sledstveno navedenom, Sud podseća da podnosioci zahteva tvrde da je predsednik svojom izjavom učinio ozbiljnu povredu Ustava, navodeći konkretno (i) da je predsednik svojom izjavom kojom je pozvao na neizvršenje odluke Vlade “uzurpirao isključivu nadležnost sudova” i “grubo prekršio demokratsku podelu vlasti između sudova i drugih institucija”; (ii) da je povreda stava 2. člana 84. [Nadležnosti predsednika], stavova 3. i 4. člana 4. [Oblik vladanja i podela vlasti], stava 1. člana 7. [Vrednosti], stavova 1. i 2. i stava 4. člana 16. [Premoć Ustava], stava 4. člana 93. [Nadležnosti Vlade], člana 97. [Odgovornost] i stava 9. člana 65. [Nadležnosti Skupštine] Ustava od strane predsednika Republike Kosovo “dovela do toga da je nivo poverenja javnosti u predsednika krajnje narušeno”; i (iii) da je pozivajući se na vanrednu javnozdravstvenu situaciju, predsednik svojim pozivom na neizvršenje odluke Vlade svojom javnom izjavom “*direktno ugrozio zdravlje i život građana*”.
88. Stoga, na osnovu napred navedenog, Sud ocenjuje da su navodi o tome da je predsednik učinio ozbiljnu povredu konkretno povezani sa radnjama predsednika preduzetim tokom vršenja njegove funkcije predsednika i da je samim tim, odgovornost predsednika ili navod o ozbiljnoj povredi Ustava, isključivo povezan sa vršenjem njegove funkcije predsednika.
89. U tom kontekstu, a pozivajući se na stav 6. člana 113. Ustava, utvrđeno je da je subjekat ocene Suda “predsednik Republike”, odnosno ocena da li određena radnja predsednika Republike predstavlja ozbiljnu povredu Ustava. Shodno tome, a na osnovu pravila 75. stav (5) Poslovnika, Sud ocenjuje da se postupak razmatranja, odnosno ocene da li je predsednik učinio ozbiljnu povredu Ustava ne može nastaviti čak ni u slučaju kada lice protiv koga je izneta tvrdnja da je učinilo ozbiljnu povredu Ustava ne vrši tu funkciju. Naime, odmah nakon što položaj predsednika, ili vršenje njegove funkcije predsednika, prestane da postoji, u ovom slučaju kao rezultat njegove ostavke, raniji vršilac ove funkcije, koji je subjekat ocene Suda da li je učinio ozbiljnu povredu, ne može i dalje biti stranka u postupku razmatranja zahteva koji je podnet u skladu sa članom 113. stav 6. Ustava, ne samo zbog proste činjenice da lice čija odluka ili radnja je predmet razmatranja nije na dužnosti, već i zbog toga što mera utvrđena u stavu 3. člana 91. Ustava postaje neizvršiva.
90. U ovom slučaju, Sud se poziva na stav 3. člana 91. [Razrešenje predsednika] Ustava, koji propisuje:
- 3. Ukoliko je Predsednik Republike Kosovo kažnjen za neko krivično delo ili ukoliko Skupština, u skladu sa ovim članom, odredi da Predsednik nije sposoban da obavlja svoje dužnosti zbog nesposobnosti ili teške bolesti, ili ukoliko Ustavni sud odredi da je izvršio povredu Ustava, Skupština može razrešiti Predsednika sa dve trećine (2/3) glasova svih poslanika.*
91. S obzirom na to da je predsednik već podneo ostavku i da više nije na funkciji, ova činjenica čini odredbu stava 3. člana 91. Ustava neprimenljivom u smislu da

Skupština nema načina da ga razreši čak i ako bi Sud utvrdio da je on učinio ozbiljnu povredu Ustava.

92. Na osnovu napred navedenog, Sud naglašava da se u slučaju kada je vršenje funkcije predsednika prekinuto usled njegove ostavke, stav 3. člana 91. Ustava ne može pokrenuti.
93. U ovom slučaju, Sud takođe pravi razliku između zahteva koji je podnet na osnovu stava 2. člana 113. Ustava i zahteva koji je podnet na osnovu stava 6. člana 113. Ustava.
94. S obzirom na to da je na osnovu stava 2. člana 113. Ustava, predmet ocene, između ostalog, pitanje saglasnosti dekreta predsednika sa Ustavom, što je nezavisno od lica koje vrši funkciju predsednika i činjenice da li se ono i dalje nalazi na dužnosti ili ne, u slučaju iz stava 6. člana 113, pitanje je povezano sa licem koje vrši funkciju i ocenom da li je isto učinilo povredu ili ne, a koje utvrđenje ima direktno dejstvo na nosioca funkcije. Drugim rečima, u slučaju pitanja koje je valjano pokrenuto na osnovu stava 2. člana 113., Sud može odlučiti o ustavnosti dekreta predsednika, bez obzira na to da li je predsednik koji je doneo sporni dekret na dužnosti ili vrši funkciju ili ne. U ovom slučaju, Sud bi bio dužan da oceni osporeni zakon ili dekret u meritumu zbog trajnih pravnih posledica koje bi takav akt proizvodio bez obzira na ostavku predsednika.
95. U okolnostima konkretnog slučaja, zahtev je podnet u kontekstu stava 6. člana 113. Ustava, pri čemu podnosioci zahteva osporavaju ustavnost izjave predsednika koju je dao 23. marta 2020. godine. Prema tome, osporena izjava ne predstavlja ni zakon ni dekret iz člana 113.2 Ustava, već predstavlja radnju koja je povezana sa vršenjem njegove funkcije predsednika, koji je već podneo ostavku.
96. Prema tome, na osnovu činjenice da je zahtev podnet na osnovu člana 113. stav 6. Ustava, pri čemu podnosioci zahteva osporavaju radnju predsednika izraženu njegovom izjavom datom 23. marta 2020. godine, koja radnja je samim tim povezana sa zahtevom za utvrđivanje ozbiljne povrede koja bi mogla dovesti do razrešenja predsednika i da predsednik više ne vrši ovu dužnost, Sud u skladu sa članom 113.6 Ustava, članovima 44. i 45. Zakona i pravilom 75 (5) Poslovnika, utvrđuje da više nema slučaj pred sobom i stoga mora da odluči da se obustavljaju postupci daljeg razmatranja zahteva.

Zahtev za održavanje javne rasprave

97. Sud takođe podseća da su podnosioci zahteva tražili da se održi javna rasprava. U kontekstu svog zahteva, podnosioci zahteva navode da je *"[...] u javnom interesu da se održi ova javna rasprava zbog toga što predmetni slučaj utiče ne samo na državne organe i njihove ustavne nadležnosti, već i na društvo u celini. Kao što je prethodno argumentovano, protivustavna radnja predsednika narušava važna načela funkcionisanja naše Republike"*.
98. U ovom slučaju, Sud podseća na stav (2) pravila 42. [Pravo na raspravu i odustajanje] Poslovnika, koji propisuje:

“Sud može zakazati raspravu ukoliko veruje da je ista neophodna radi razjašnjavanja dokaza ili zakona”.

99. Imajući u vidu nalog Suda da se obustavi postupak razmatranja zahteva kao rezultat podnošenja ostavke predsednika na položaj predsednika, ovaj nalog Suda se odnosi i na obustavljanje razmatranja zahteva podnosilaca za održavanje rasprave.

Zaključak

100. Sud, na osnovu okolnosti koje su nastupile nakon podnošenja zahteva od strane podnosilaca zahteva, kao rezultat ostavke predsednika i na osnovu činjenice da je zahtev podnet na osnovu člana 113. stav 6. Ustava, pri čemu podnosioci zahteva osporavaju ustavnost radnje predsednika njegovom izjavom datom 23. marta 2020. godine, koja radnja je samim tim povezana sa zahtevom za utvrđivanje ozbiljne povrede koja bi mogla da dovede do razrešenja predsednika i da predsednik više ne vrši ovu dužnost, Sud, u skladu sa članom 113.6 Ustava, članovima 44. i 45. Zakona i pravilima 59 i 75 (5) Poslovnika, utvrđuje da više nema slučaj pred sobom i samim tim mora da odluči da se obustavlja postupci daljeg razmatranja zahteva.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113. stav 6. Ustava, članovima 44. i 45. Zakona i pravilom 59. i stavom (5) pravila 75. Poslovnika, dana 17. decembra 2020. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

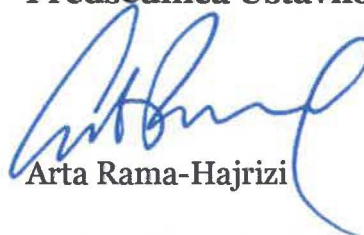
- I. DA OBUSTAVI postupak razmatranja zahteva podnosioca zahteva;
- II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;
- III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona; i
- IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Bajram Ljatić

Predsednica Ustavnog suda

Arta Rama-Hajrizi